

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6308/2021
06.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Весне Станковић и Бранке Дражић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Марија Јоксовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1935/20 од 10.09.2020. године, у седници већа одржаној дана 06.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1935/20 од 10.09.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору П 1255/2019 од 04.12.2019. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је ставом првим изреке обавезана тужена да тужиоцу исплати на име накнаде нематеријалне штете износ од 500.000,00 динара, на име претрпљених душевних болова због умањења животне активности, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 04.12.2019. године па до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 59.800,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1935/20 од 10.09.2020. године, ставом првим изреке, жалба тужене је усвојена, па је пресуда Основног суда у Сомбору П 125/19 од 04.12.2019. године преиначена, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањења животне активности исплати износ од 500.000,00 динара са законском затезном каматом од 04.12.2019. године до исплате, као и да му надокнади трошкове парничног поступка у износу од 59.800,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате, као неоснован. Ставом другим изреке,

обавезан је тужилац да туженој на име накнаде трошкова жалбеног поступка исплати износ од 18.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено, преко пуномоћника изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној у смислу члана 404. Закона парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, ревизија тужиоца је дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11, ... 18/2020, у даљем тексту ЗПП), па није било места оцени изузетне дозвољености ревизије у смислу члана 404. истог Закона.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је пре почетка ратних дејстава живео са својом породицом у селу ... код Осијека. Био је припадник територијалне одбране ... до новембра 1991. године, а од тада је био припадник резервног састава полиције у станици Дана 20.01.1992. године са још четири припадника полиције, возилом је обилазио терен, када их је пресрела група наоружаних људи (који на својим униформама нису имали никакве ознаке), извели су их из возила, одвели у кукурузиште, где су убили четворицу његових колега, а тужиоца ранили у ногу. Један од нападача му је забио нож у врат, али му није покидао ни један витални орган, већ му је нож оштетио само горње слојеве коже. Када су се нападачи удаљили тужилац је устао и успео да дође до возила и да се одвезе до оближњег села где је била пољска болница где му је указана прва помоћ, након чега је пребачен у вуковарску болницу и ту лечен, а потом је лечен три месеца у Новом Саду, одакле је пребачен даље у болницу у Сомбору. Због рањавања једна нога му је краћа 5 цм. Тужилац се лечио и код неуропсихијатра, користио лекове за смирење, а пије их и сада. Тужилац је патио од депресије, а у периоду од 05.12.2018. године до 05.03.2019. године лечио се на одељењу психијатрије у Сомбору, где су му успостављене дијагнозе F43.1 (посттрауматски стресни поремећај) и F62.00 (трајна промена личности након катастрофичног искуства). Симптоми ПТСП почињу да се јављају три месеца након стресног догађаја, као и након више година, а то су напетост, нерасположење, безвољност, ниска толеранција на фрустрације, анксиозност, поново проживљавање трауме кроз снове или мисли, повишена раздражљивост, емотивна узбуђеност, флешбекови и др. Дефинитиван став да се психичко стање тужиоца може сматрати као трајно изнео је психијатар на контроли 23.12.2018. године који датум се сматра крајем лечења. Пресудом Општинског суда у Новом Саду П 5256/2004 од 07.06.2005. године, обавезана је тужена да тужиоцу накнади нематеријалну штету, на име умањења животне способности износ од 738.000,00 динара, на име претрпљених физичких болова износ од 360.000,00 динара, на име претрпљеног страха износ од 315.000,00 динара, на име наружености износ од 315.000,00 динара, при чему је реч о накнади нематеријалне штете по наведеном основу,

због заосталих последица задобијених физичких повреда тужиоца у време ратних дејстава 1991. – 1992. године.

На тако утврђено чињенично стање првостепени суд је применом материјалног права из одредби Закона о облигационим односима, након оцене да потраживање тужиоца није застарело у смислу члана 376. ЗОО, усвојио тужбени захтев тужиоца. Тужена је у смислу члана 173. и 174. ЗОО по правилима о објективној одговорности, у обавези да тужиоцу накнади нематеријалну штету коју је тужилац у време ратних дејстава као припадник територијалне одбране, а онда резервног састава полиције претрпео, у висини коју је применом члана 200. истог Закона одмерио као правичну новчану накнаду, имајући у виду све околности конкретног случаја, стресне, односно трауматичне догађаје које је тужилац претрпео и степен умањења живитне активности као последицу развоја психичких поремећаја трајног карактера.

Одлучујући о жалби туженог, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца као неоснован, оцењујући да је основан приговор застарелости тужиоцевог потраживања.

Одредбом члана 377. став 1. Закона о облигационим односима прописано је када је штета проузрокована кривичним делом, а за кривично гоњење је предвиђен дужи рок застарелости, захтев за накнаду штете према одговорном лицу застарева када истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења.

Штета проузрокована припадницима ЈНА, територијалне одбране и добровољцима укљученим у ЈНА или територијалну одбрану у оружаним сукобима са паравојним формацијама бивших Република СФРЈ до дана њиховог међународног признања од стране Генералне скупштине ОУН од 22.05.1992. године, проузрокована је кривичним делом оружане побуне из члана 124. КЗ Југославије, па њено потраживање застарева у року од 15 година, прописаном за застарелост кривичног гоњења за то дело.

Имајући у виду да је тужилац у оружаним сукобима на територији Републике Хрватске рањен дана 20.01.1992. године, а да се повлачење јединица ЈНА и признање Републике Хрватске од стране Генералне скупштине Уједињених нација догодило у мају 1992. године, то је правилна оцена другостепеног суда да је применом члана 377. став 1. ЗОО потраживање тужиоца застарело, јер је тужилац тужбу суду ради накнаде нематеријалне штете за душевне болове због умањења животне активности, као последице преживљеног на ратишту поднео 10.07.2019. године, након истека привилегованог рока застарелости потраживања.

Неосновани су наводи ревизије да рок застарелости потраживања почиње да тече од 23.12.2018. године, који датум се сматра крајем лечења, јер је ПТСП попримило коначан облик, те да је тада постало извесно да је обољење дефинитивно и неизлечиво и да се последице болести даљим лечењем не могу отклонити.

На застарелост потраживања накнаде штете проузроковане кривичним делом није од утицаја моменат сазнања за коначни обим штете, јер је реч о року застарелости чијим

протеком оштећени апсолутно губи право на потраживање накнаде штете. Како нематеријална штета није елемент бића кривичног дела оружане побуне, почетак тока рока застарелости кривичног гоњења се везује за време извршења кривичног дела, а не за тренутак када је тужилац трпео душевне болове због умањења животне активности, као касније наступеле последице извршеног кривичног дела, која не утиче на застој и прекид застаревања кривичног гоњења.

Са изнетих разлога, применом члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија,
Марина Милановић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**